

U. B. BERGEN

1611.45

Ms. 1568 I +

-2

7. september 1942.

Krigen går inn i sitt fjerde år.

Den ennen store verdenskrig er gått inn i sitt fjerde år. Vi husker alle hendingene som rikk forut før den, hvorledes Hitlerrykhanis maktstreben gjorde seg gjeldende i 1938 og 1939. Vi husker de spennende dagene i 1938, Münchenungtet og Hitlers stadig brutte løfter. Han fikk Østerrike og Tsjekkoslovakia uten kamp, men en gang måtte verdens tålmodighet briste. Englands og Frankrikes krigserklaring 3. september 1939 var uunngåelig. Den ytre foranledning var som kjent spørsmålet om Danzig og kerrideren, men dypere sett var det et spørsmål om rett og frihet mot Hitler-Tysklands urett og undertrykkelse. Krigens opprinnelige strikemne er kommet i bakgrunnen. Det er blitt en kamp på liv og død for frihet, selv nasjonenes som det enkelte individ.

Det er skjedt mye i denne krigen. Hendinger har inntruffet som en aldri hadde kurmet vente. Det gikk bra for Hitler i begynnelsen. Han overfalt og trampet under jernskodd hel det ene vesle landet etter det andre, og Frankrike brøt sammen overraskende hurtig, men for vel et år siden inntraff krigens store vendepunkt: Hitler gikk mot Sovjetunionen. U.S.A. er såden kommet med i krigen. De allierte har vikset seg sterke, og ved felles innsats av de okkuperte, Russland og vestens demokratier vil Hitler-Tyskland få sitt dødsstyt.

Førhåpentlig er dette krigsåret det siste, men vi må være forberedt på at krigen ennå kan bli langvarig. Ikke noen vet når krigen er slutt. I en krig skjer det så mye uforutsett at krigen kan slutte før vi vet ordet av det, men den kan også være meget lenge ennå.

På treårssdagen for krigserklaringen uttrykte alle de allierte statsjefene sin usvikelige tro på seir. Dagen var i England en nasjonal bededag. Alle som kunne stoppe arbeidet i et kvarter da en enkel gudstjeneste ble sendt ut fra kringkastingen, gjorde dette. Hele den allierte presse uttalte enastenlig sin overbevisning om seir. De allierte styrkene tiltar mens aksemaktene avtar.. Det engelske krigskabinett sendte ut en erklaring, hvori det bl.a. blir sagt at England er endannet til en engelsk-amerikansk basis i vest. Videre heter det at det britiske flyvåpen har skutt ned 2 9.710 fiendtlige maskiner og har selv mistet 6.230 siden krigen tok til. I juni og juli i år ble det kastet 13.000 tonn bomber på Tyskland mot 8.000 i samme tidsrom i fjor. General Wavell sendte torsdag et budskap fra India. Han uttrykte her sin tillit og tro på fronten etter de betydelige konferansene som har vært holdt i Moskva og Egypt.

Krigens gang 1/9-5/9- 1942.

Denne uke:

Bomber over Saarbrücken, Karlsruhe, Bremen, Østpreussen og Ungarn.
Heftige kamper om Staligrad.
Russisk framgang på midtfronten.
Kinesisk framgang.
Tysk angrep i Egypt som ble slitt tilbake.

Luftvirksomheten.

En stor styrke britiske bombefly gjorde natt til onsdag et kraftig og koncentrert angrep på Saarbrücken. Det var meget vellykket. Været var godt, og målene kunne tydelig bli sett. Skaden var stor. 3 fly fikk tapt. Store styrker britiske bombefly var natt til torsdag over Karlsruhe ved Øvre Rhinen. Det ble satt i gang enorme branner, og rekordene sto 2.500 meter til vare. Byen er et viktig transportsentrums og har for svrig lekomotiv- og jernbanefabrikker. 8 fly gikk tapt. Russiske fly bombet natt til torsdag mål i Warsjwa. Torsdag var etter store styrker engelske bombeknivsiner over n.v. Tyskland. Natt til fredag var Bremen, Tysklands neststørste havneby, hovedmålet. Det ble observert store branner. Andre fly var over Nordfrankrike. 11 fly sawnes. Russiske fly var natt til fredag over Ungarn og Østpreussen. Fra tidlig onsdag morgen var engelske fly over Frankrike.

Det ble sluppet en del bomber over Nørde England natt til onsdag uten at det ble gjort skade. 6 tyske fly var over England natt til torsdag. 2 ble skutt ned.

I Amerika blir 5.000 fly bygd pr. måned. Til de amerikanske flyplassene i England er det kommet ytterligere 1 mill. engelske arbeidere. En stor konvoi er kommet fra Kanada til England med flygtere og tanks.

Møtetfronten:

Tyskerne har forsterket sine angrep mot Stalingrad. De lider store tap av mennesker og krigsmateriell. S.s. for byen har de klart å bryte gjennom en del forsvarsverker og fått drevet en kile inn i russernes linjer. I n.v. har tyskerne ikke framgang. Russene gjør her mange motangrep. Torsdag hadde stillingen ved Stalingrad forverret seg en smule i løpet av siste døgn. Fredag hadde tyskerne brutt seg gjennom det ytter russiske forsvar. Lørdag ble fremdeles meldt om voldseme slag utenfor Stalingrad. Russene yter like forbittret motstand som noe sinne, men det har lykkes tyskerne å trenge lengre fram. Amerikansk radiokronokr mener at verdenshistoriens største slag vil bli utkjempet her. Ungarske og rumenske tropper deltar, likeas polske og serbiske vernepliktige. Mens slaget raser att og fram ved Stalingrad, angriper Timošenko vest for Don ved Klepskaja. Mellom Stalingrad og Don ligger hauger av øde byggverdige. "Slaget ved Stalingrad er det blodigste i denne kriga," skriver de allierte militærkronikere. "Selv om stillingen fremdeles er alvorlig, er de russiske angrepene ved Klepskaja bemerkelsesverdige og meget farlige for tyskernes venstre fløy. Det gis ingen vei tilbake."

Fra Kaukasus meldes tidlig i uken ikke om ny framgang. Tykkernes forsøk på å nå Svartehavshavnen Novorossisk er falt sammen. Heller ikke i retning av Groznyi kan tykkerne motere seg noen framme. Ikke noe passa er overskredet i Kaukasusfjellene, som nå ikke mer blir nevnt i de tyske kommunikeene.

Ved Voronesj angriper russene. Likevel angriper de ved Rjov, der det blir kjempet i byen. På siltfronten for svrig er ytterligere 3 befestede stillinger tatt tilbake. Ved Kalinin og Briansk blir meldt om økt virksomhet. På Leningradfronten har russene tatt tilbake flere stillinger. I Østerjøsen er 4 tyske transportskip og 2 destroyere senket av russiske krigsskip.

Det fjerne Østen:

Kineserne går fortsatt fram. 5 byer til er erobret. Japanerne er nå drevet bort fra hele Changsiprovinsen. De kinesiske feitroppene står nå bare 25 km. fra Kanton.

Japanerne har rettet et nytt angrep på New Guinea. Amerikanske og australske tropper er i kamp med dem her. Etter at japanske angrepet på Port Moresby er bare noen få rester japanske igjen.

Amerikanske ubiter har senket en lett japansk krysser, 2 tankskip og 3 andre skip. En japansk krysser er angrepet utenfor New Guinea.

Den japanske utenrikseministeren og visestatenriksministeren har trukket seg tilbake.

Egypt:

Fiendtlighetene i Egypt tok seg opp igjen tirsdag. Aksens tanks ble ned en gang i toppet ved minefeltene. Deretter dro de østover for å finne svake punkter. Større styrker kjempet her hele dagen. Amerikanske og sørafrikanske fly brukte leidtildige forsyningene og linjene med stor hell trass i sandstormer. 2 formasjoner Stukasfly ble helt opprevet i løpet av dagen. Torsdag ble meldt om opphold i kampene. Tyskerne klarte ikke å komme gjennom noen steder. De opprinnerte si stillingene sine. Lørdag ble meldt at tyskerne i Egypt hadde trukket seg tilbake til de stillingene de hadde i begynnelsen av uken. En rekke med at aksem har 13 divisjoner i Afrika. Av disse er 3 tyske, resten italienske. Desuten har flere fallskjernsavdelinger.

Den danske statsminister krinskastet onsdag et budskap til det danske folk og sa at all sabatasje, særlig i transportvesenet, må nyttes ta stopp ellers tar tyskerne seg av enkene og dypstraff vil bli innført.

De ødelagte biskopene og ledelsen i den midlertidige kirkeledelse har vært i Oslo for å drøfte en erklæring fra Kirkedepartementet. Da fikk ikke å skrive under denne.

Dr. teol. Kr. Schielserup er arrestert i Oslo.

TORSDAG 10. SEPTEMBER minnes vi et årslagen for umulkeligste tandem i Oslo da nordmannene Viggo Hansteen og Rolf Wickstrom ble skutt. Vi minnes dagen ved å holde oss inne etter kl. 7 og aftenon.

Journalist Olf Hofsæt er skutt av Gestapo i Oslo. Han prøvde å unngå gjenom vinduet da Gestapo kom før å hente han. Han ble skutt ned på stedet.

Søndag aften:

Statminister Jahan Nygaardsvold talte til det norske folk: "Etter at fienden okkuperte vårt land, er det gjort stående forsøk på å krenke os som selvstendig røttstat. Det norske folket motstand mot dette har vakt hele verdens boudring. Verdenne har vunnet fram til den form for motstand som er den riktige. Antakelig vil det snart bli holdt et riksting for å få anerkjent det Quisling har gjort og det Hitler har bestemt. Det er tegn som tyder på at Gestapo og forraderne provoserer våre landsmenn til å begå overilte handlinger for å gi anledning for Gestapo til å grine inn. Dette må ikke lykkes. Jeg retter en inntrengende appell til det norske folk mot individuelle aksjoner som ikke fører til noe. Tyskerne får da bare bruke terror. Regjeringen har konsekvent fulgt denne retningslinje, og vi håper det norske folk er enig. Påkjenningen vil bli verre framover, og det krever at det norske folk må ha sterke nerver. Jeg ber alle landsmenn holde den linje som det hittil har holdt. Den norske regjering har full tillit til folket, og det vil aldri lykkes tyskerne å overvinne det norske folk selv om vi ikke kan sette fysisk makt inn mot undertrykkerne i Norge."

Det kollosale slaget om Stalingrad fortsetter med uforminsket raseri. Det har lykkes tyskerne å komme ennå nærmere byen, men russernes motstand har ikke avtatt. Von Bock som har fått ordre om å ta byen for enhver pris, bruker 30 divisjoner, 2.000 tankt og masser av fly. Det russiske kommunikeet sier at stillingen ved Stalingrad er blitt alvorligere. S.v. er våre tropper i heftig kamp. Tyskerne søker her etter svake punkter. N.v. for byen er tyske angrep slått tilbake. Tyskerne mistet 50 fly pr. dag over Stalingrad. Tyskerne spår byens fall i nærmeste fremtid. I Vest-Kaukasus har russerne kraftig motstått angrepene mot Novorisk. I Øst-Kaukasus blir de tyske styrkene mot Groznyj holdt. På midtfronten oppholder russerne det sterke presset. Mere beboede stræk er tatt tilbake. I Ishavet har en undervannsbåt senket et fiendtskip til.

Dagens britiske kommunike fra Kairo sier at tyskerne fortsetter å trekke seg vestover. Britiske bombe- og jagerbombefly har angrepet i sør. Tobruk og Kreta er også bombardert. Det er fastslett at Rommels angrep ikke var opoklaringsstjente, men han prøvde å bryte gjennom det britiske forsvarer for å storme inn i Egypt.

Amerikanske bombefly med sterk jagerflyledsagelse har bombet Le Havre og Rouen. Alle bombeflyene kom tilbake. 2 tyske og 6 allierte jagerer savnes. Det er observert store branner i Bremen. Det ble sluppet ned 1.800 bomber på en halv time.

I Luxembourg er 4 årsklasser innkalt av tyskerne. Den luxembourgiske regjering har protestert kraftig. Eeden har uloopet opp om protesten. Han sier bl.a. at det er et nytt revisjonsprinsipp og forsikt for menneskenes rettigheter.

Allierte fly har angrepet Kokoda på New Guinea. I Kina angriper kineserne 50 km. n.s. for Kunming. Frazer, New Zealand's statsminister, har uttalt: "Situasjonen i Stillehavet blir stadig bedre. De allierte er nå på offensiven. Utviklingen på Salomonøyene er av stor betydning."

President Roosevelt har uttalt seg i anledning arbeidernes dør i Amerika. Bl.a. en han at i mange europeiske land fra Norge til Hellas, er arbeiderne oppheftet og vare frie. Arbeiderne i Amerika har reist seg mot dette i alt sin velde. Produkjonen id er den største i virksomhet, men det er ikke nok. Den må skaa ytterskikkelsen.